

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(XXXVI.)

'A TS. ÉS KIR. FELSÉG' REGTELMÉVEL

Indult BÉTSBÖL Kedden 3. Majusbann. 1796.

Háborut jelentő Ábrázatok.

A' Rénus mejjékeian egészfzen két-szinbe öltöztenék a' dolgok. Egy jó magyarázó, éppenn úgy a' háborura, mint a' békefiségre magyarázhat itt minden környülállásokat. — *Pisfchegrüröl* azt irják *Páris*bol, hogy *Generál Moreauval* együtt, a' kinek ő különös barátya, és a' kit, ő formált katonává, el-jön a' Rénus mellé, és mindent szeme' elibe fog néki terjelzteni. — *Gen. Beurnonville* már recognoscéroz oda alatt a' *Hollándus* szélekeun: és az ő Fő hadiszállása *Utrecht*-benn vagon. —

*Hannover*ából úgy írnak, hogy a' *Braunswaigi* Hertzeg bizonyosonn *Magdeburghann* járt légyen ezenn napokbann. Ott vólt a' *Prussus* Státus-Minister *Gr. Haugwitz* is. A' *Magdeburgi Prussus* Regementek, az ólta induláshoz kélzütnek. Hallatik, hogy *H. Braunswaig* fogja a' *Neutrális* lineát oltalmazni 60 ezer emberekkel, kik között a' *Prussus* népenn kívül, 15 ezer

Hannoveránus, 5000 *Braunswaigus*, és 5000 *Hafsus* is le-
szen. — Ez eddig a' háborus készülletekről.

A' mai dolgok' folyamatának kimenetelét figye-
lemmel váró gondos olvasók szemeik' eleibe, két re-
méntelen történeteket terjesztettünk a' múlt posta na-
pi ujjságunk által. Egyiket, hogy *Anglia* esmét of-
ficialiter háborut hirdetett a' Frantziák ellen; a' má-
sikát pedig, hogy a' *Svéd* és *Orosz* seregek, a'
Finnlándiai határ szélekenn, gyűlnek özsze egymás
ellen. Ezekről most bővebbenn :

Meg-irtuk a' múlt postánn azokat a' három kér-
déseket, a' mellyeket a' *Bernábann* mulató *Anglus*
Követ Winckham, a' *Báselbenn* mulató *Frantzia Kö-*
vet Barthelémy által, a' *Directorium* elibe terjesztett.
A' *Barthelémy* válaszfza ezenn kérdésekre, *Winckham*-
tól *Londonba*, az *Anglus* országló-székhez, meg-ér-
kezhén, arra adott alkalmatofszágot, hogy az *Anglus*
Udvar minden *Londonban* mulató *Külső* *Ministerekkel*
egy jelentést közlött, mellybenn azokat az okokat ad-
gya elő, a' mellyekre nézve *Frantzia* ország ellen a'
háborut tovább is folytatni kéntelenítettik. Ezt a' je-
lentést is egészszenn le-irtuk vólt a' múlt posta-
napu ujjságunkbann. Most itt következik az a' válasz, a'
mellyet a' *Frantzia* *Directorium* *Barthelémy* által, az
Anglus *Udvar*tol elibe terjesztetett három kérdésekre,
adott vólt: — „

„*A' Barthelémy* *Ur* válaszfza *Winckham* *Ur*hoz,
Mártzius' 26-dikánn, 1796: —

„Alább irt, a' *Frantzia* *Respublikának* a' *Szövet-*
tséges Helvétusoknál lévő *Követtye*, el-küldötte a'
Bé-töltető *Directorium*hoz azt a' jelentést, a' mellyet
a' *Helvétziai* *Cántonoknál* lévő *Britanniai* tellyes ha-
talmu *Minister Winckham* *Ur*, *Mártz* 8-dikánn hoz-
zá küldött. Néki rendelése vagyon ezenn jeléntés-
re, a' *Bé-töltető* *Directorium'* tettzésének és akar-
tyának következendő meg-magyarázásával, fe-
lelni. —

„A' *Directorium* égő indulattal ohajt, egy
igafságos, tisztséges, és állandó békefséget szerezni
a' *Frantzia* *Respublikának*. A' *Winckham* *Ur* által

tétetett lépés valóságos gyönyörűségére szolgált volna a' Directoriumnak, ha a' Ministernek ugyan akkor tett maga ki-nyilatkozóztatása, hogy további traktálásba elegyedni tellyefséggel semmi rendelése nintsen, az ő Udvara' békefséges hajlandóságának egyenességét kétttségbe nem hozná. Valósággal, ha igaz dolog volna az, hogy *Anglia* a' maga igazi hasznát meg-esmerni kezdené, és a' bőségnak 's-boldogságnak kút-fejeit a' maga számára ki-nyitni akarná; ha a' békefséget igaz indulattal keresné: ugyan projectálna-e' egy *Congressust*? a' mellynek szükséges-képpenn egy végetlen Trakta lenne a' resultátuma; vagy pedig, elégnek tartaná-e' illy tétovázó módonn azt kívánni, hogy a' Frantzia Kormány-szék, a' közönséges békefség' tzeljának el-érésére, projectáljon valamelly akar-mi egyéb módot?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„ Vallyon tehát ezen lépésnek semmi egyéb tzelja nem lett volna-e' azonn kívül, hogy a' *Britanniai* Országoló-széknek azt a' jó nevet meg-szerezze, a' mellyet örökké az szokott magának nyerni, a' ki első a' békefséges Traktának meg-nyitásábann? — 's-nem lett volna-e' ennek a' tzelnek még az a' rémenség is társa, hogy nem fog ebből a' dologból még most tsak ugyan semmi lenni?

„ De akar-mint légyenek ezek, a' Directorium, a' mellynek a' Státus' dolgaibann tsak a' ki-nyilatkozott szivűség és egyenesség a' segítő társa, ezzel egézfzenn meg-egyező lépéseket fog tenni a' maga meg-magyarázásábann. Ő, engedvén annak az égő kívánságnak, a' mellytől lelkesítettve vagyon annak el-érhetésére, hogy valamint Frantzia Országának, úgy minden Nemzeteknek békefséget szerezhefsenn, nem fél egézfzenn nyilvánóságos magyarázatot tenni magárol. Mint hogy tölle a' Constitutzió a' törvények' bé-töltetését kívánnyá; erre való nézt ő, semmi a'-féle projectomat nem tehet, vagy meg nem halgathat, a' melly ezekkel ellenkezne. A' Constituzionáli. Acták a' Directoriumnak meg nem engedik azt, hogy azokból valamit el-idegenittsen, a' mik, a' már meg-lévő

törvények szerént, a' Frantzia Respublikának Territoriumát * formálják.

„A' Frantzia seregek által el-foglaltatva lévő több tartományok, a' mellyek még nem egyesítették Frantzia országgal, valamint szintén az egyéb Politikai és Kereskedés-beli dolgok, Traktának matériájivá tétetődhetnek, a' mellyek alkalmatosságot szolgáltathatnak a' Directoriumnak, azt ki-mutatni, melly erőssenn ohajtszon ő a' leg bizonyosabb útonn a' boldog békefégre el-jutni.

„A' Directorium kész ezenn tekintetbenn, akar melly traktálásnak el-kezdésére reá állani, a' melly, igazságos, egyenes, és a' Respublikának méltóságával meg-egyezhető lejend. — Költ Bâselbenn, Germinal' 16-dikánu (Mártz. 26-dikánn) a' Respublikának 4-dik elzttendejében (1796-bann.) „ —

„Bartbelémy.

* (A' Frantzia Territorium' nevezete alatt érti a' Directorium: 1) Frantzia országot magát, a' mint a' háboru elejénn volt. 2) A' mit Amérikában bir. 3) Isle de Franc és Bourbon szigeteit. 4) Martiniquét és Tabagót. 5) St. Domingot egészfen. 6) Pondicheryt, Chandénagorét, Caricalt, Mahét, és a' több Frantzia Coloniákat Napkeleti Indiában. 7) Aveniót és a' Venaisini Grófságot. 8) Mompelgardot és Brundroutot. 9) Savoját, Nizzát, és Monacót. 10 - 11 - 12) Flándriát, Brabántziát; Lüttichet; Mاسترخت, Venlót, s. a. t: a' melly 10 — 11 és 12-dik szám alatt lévőkből a' 9 Depártamentumokat Német ország felől formálta.)

Az elő Articulosok, mellyeket az Angliai Országgló-szék a' Frantziáknak projectálni akart, ezek hallatnak lenni: Anglia a' Hollándusoktól a' Jo-réménseg'-hegyét, és Triconomalét a' Ceylon szigeténn, a' Frantziáktól pedig Martinique és St. Lucia szigeteit, tegye magáévá; a' Spanyoloknak adódgyék viszsa az ő részék St. Domingó' szigeténn; Belgium

tétetödgyék visszfa előbbeni állapottyára; *Hollandia* esmertefsék független Respublikának lenni, mi-helyest a' Helytartónak minden privát tulajdonnyait visszfa adgya.

Mi-helyest az a' jelentés közönségesé lett, a' mellyet az *Anglus* Országlo-szék a' *Londonbann* mulató Idegen Követekhez küldött, 's-a' mellybenn a' had-folytatásnak szükséges vóltát ki-hirdette: a' Bánko-Obligátziók mindgyár 3 és 4 *pro Centó*val is alább szállottak, melly miá sokak kárt vallottak. Egy Vexeles Házrol írják, hogy egyedül, 9 Millió Forint kárt vallott. — Azt is írják *Londonbol*, hogy ott lettek volna némelly olyan Bankosok, a' kik tudtak valamit abbol, hogy *Winckham* békeféséges jelentést küldött *Barthelémy*hez, a' mellynek foganattyát remélvén, mennél több Bánko-Obligátziókat vásárlottak vólt özfze; és már most, midönn nem reménsegek szerént történt a' dolog, és a' Kötelező papirossak' árra le-szállott, sok kárt vallanak. —

Az *Oroszok*' és *Svéd*ek^{*} hirtelen való tüzezs had készületeikröl, a' *Bétsi* Udvari Ujjság is emlekezik. Ez is néhány *Stockholmi* leveleknek foglalattyát summásonu elő-hozván, azt mondgya, hogy a' *Svéd* Udvarnak *Pétersburgbann* mulató Követtye Báro *Steding*, egy Kurirt indított *Martz. 29-dikénn* *Pétersburgbol* *Stockholm*ba, azzal a' hir-adáfsal, hogy az *Orosz* Tsászárné, egy *Orosz* tábornak a' *Finnlándiai* határokhoz való özfze-gyülésre, és az *Orosz* hajós seregnak a' hadakozáshoz való készületre, parantsolatot adott légyen. Ezenn tudositásnak vételére adattaki a' *Svéd* Király is haladék nélkül azt a' Rendelést, hogy mind a' *Finnlándiai* Nagy Hrtzezségbenn, mind pedig egész *Svétziábann*, minden Regementek úthoz készüjjenek, 's-egyfersmind a' *Svéd* hajós seregek is, mind a' kisebb, mind pedig a' nagy, tsatázó állapotba helyheztetögyenek. —

Az a' *Louisa* nevü város, a' hol a' *Svéd* seregek özfze gyülnek, a' *Kymmenegaardi* Kapitány-ságnak leg szélső várofsa az *Orosz* Birodalom felöll,

a' hol a' *Kymmene* vize a' közös *Svéd* és *Orosz* határt formálja. —

A' *Finnládiában* már ötszöze gyülekezett *Orosz* sereget, 60 ezer emberekből írják állani; 's-még *Petersburg*bol is 6 *Tsászári Gárda Batalionok* indítottak útnak: hanem, hogy a' *Had-hirdetést* a' *Tsászárné* már ki-adatta volna, ennek a' hírnek még eddig nints fundamentoma.

Stockholmbol, *Apr. 12-dikénn*: — „

„Az *Ország-adosságaira-ügyelő-Contoir*, 60 tonna aranyoknak a' háborura leendő fordítottását már helybe-hagyta. —

„Az itt fekvő hajós sereg, egész erővel készítetik. A' *Carlskronai* hajós seregnél is el-kezdődtek a' készülétek. A' szárazonn való készülétek, legtüzeesebbenn folynak. A' *Svéd Regimenteknek* is egy része, minden órán indulni fog a' *Finnládiái Regimentek*' táborához —

„A' *Stockholmi Ujjságokbann* ilyen meg-jegyzés olvastatik: — Különös figyelmet érdemel az, hogy a' *Februáriusi Olosz* levelek ízerént, *Olosz* országban már akkor erőszittetett, hogy mi a' mostani időbenn háborus környülállások között fogunk lenni szomszédainkkal. . . . De Kerüljön bár arra a' dolog, hogy ellenségesenn meg-támadtassunk: nállunk akkor, a' mi fő városunk' országos vásári piattzától fogva, leg hidegebb kietlen kösziklás határjainkig, csak ez a' szó és kiáltás fog hallattatni: *keljünk-fel, Királyunknak, Szabadságunknak, és függetlenségünknek meg-oltalmazására!* — és ki az, a' ki fel nem kellne, midönn már tudgyuk, hogy a' mi ifju kedves *Királyunk* vezérel bennünket! „

S z ö v e t t s é g e s B e l g i u m .

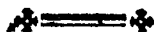
Az *Északi Frantzia* tábor' Vezére *Beurnonville* *Apr. 10-dikénn Hágába* érkezvén, az ott mulató *Frantzia Követtel Noellel* a' *Nemzeti Gyülés' Præsessihez* ment. A' *Követ* tudtára adta ennek alkalmatofságával a' *Præsesnek*, hogy a' *Nemz. Gyülés*

haladék nélkül küldgyön tellyes hatalmu Bízatosokat Párisba, kik ott a' Directoriummal és a' Hadi Minis-
terrel együtt a' háborunak folytatása felett, tartsa-
nak tanátsot, és a' leg jobb eszközöket határozzák-
meg.

Mikor a' Nemzeti Gyűlés' tagjai a' ki-szabott
hitet le-tették, egyebek között ez a' kérdés is külön-
külön mindeniknek elibe terjesztetett: *meg-esmeri-e' ő a'
Nép' Felsőségit, és a' Nemzeti Gyűlés' törvényességét?*
— A' többek között egy *Mansfeld* nevü Kép-visel-
ő, noha már Februariusbann ki vólt választatva,
még sem ment soha a' Gyűlésbe egész Április' 7-di-
kéig: de az elibe terjesztetett kérdésre ekkor is
nem akart felelni, mellyhez képpest a' Gyűlésből
haladék nélkül ki-küldetett, és a' kérdésre való-
nem-felelésének oka, a' meg-visgáltatás végett, Com-
missióra bízott. Vagynak mások is, a' kik nem
akarnak bé-járni: a' millyenek, egy *Trotsvyk* és egy
Paats nevü. Ezek írásbann jelentetették, hogy ők
nem fognak soha bé-járni, mellyre azt a' választ
kapták, hogy ha 8 napok alatt személyyesenn elő
nem állanak, külömben roszszul járnak. —

Lenni kell a' Szövettséges tartományokbann a'
lakosok között is feles számmal olyan embereknek,
a' kik a' dolgok' mostani folyamattyának nem barát-
yai; mint-hogy külömbenn nem lett volna miért te-
gyék a' Provinciális-Administrátziok ezt a' Hirde-
tést közönségesse: — „Hogy ők a' Népet minden al-
tomba való mesterkedők ellen bátorságba fogják hely-
heztetni; és meg nem engedik, hogy semmi hivata-
lokra olyan emberek vétetődgyenek-fel, a' kik a'
Nemzeti Kép-viselők' választásábann nem részesül-
tek, és a' kik e'-mellett forma szerént ígéretet nem
tesznek a'-felöll, hogy ők a' mostani *provisorie* fenn-
álló Kormány-székhez, és az ez után meg-határoz-
tatandó állandó Országglás-formához, engedelmesek
léfznek, 's-az el-töröltetett *Áristokratai* és *Örökös-Hely-
tartói* Országglás-formának viszfza-állitódásánn, sem
beszédgyeik sem tselekedettyeik által, soha munká-
lódni nem fognak. „

A' *Texel*ből Fébr. 16-dikánn az *Admiral Braak*' vezérlése alatt ki-evezett *Hollandus* hajós feregről még a' *Hollandusok* magok sem láttatnak máig is tudni, hogy hol jár? hanem, hogy *Norvegiá*hoz evezett volna, azt már most senki nem írja. Egy *Hollandus* Író, így kiált-fel egy leg ujjabb levelében: — „Halá Istennek! tsak ugyan meg-tsalá a' mi okos *Admirálunk Braak*, a' szemes ellenséget; mint-hogy előlle az *Azores* szigetek mellett szerentsésenn el-lop-ván magát, sebefs vitorlákkal evez a' *Jo-reménseg-Hegye* felé! „

A n g l i a.

Admirál Pringle és *Duncan*, a' kik egy *Ánglus* sereggel, a' *Hollandus* *Admirál Braak*' fel-keresésére, a' *Norvegiái* partok felé el-veztek Ivólt, innen vízfza érkezvén, azt a' hírt hozták, hogy nem találták ott a' *Hollandus* hajós sereget. — Már most a' *Jo-reménseg-Hegye* felé indul *Admirál Pringle* egy *Ánglus* hajós sereggel.

Parlamentomi dolgok, —

„Itt az emberek' taxájáról, már a' kutyák' taxájára szállottak, a' mellynek kívánásával sok városok *Kérő*-leveleket küldöttek a' *Parlamentom'* elibe. Ezeknek fel-olvasztatások után, *Dent* nevü tag vólt az első, a' ki a' *Kérő*-levelekkel meg-egyezőlög, a' kutyákra vettetendő adót javasolta, a' következő okokra nézve: — „A' jelen való drága időbenn (ugy mond *Dent*) könnyíteni kell a' szegény emberek' szükségéikenn, kiknek mind azt élelmekre lehet fordítani, a' mi a' kutyákra és az ő tartásokra meg-kivántató költségnek kevesítése által meg-gazdálkodtathatik. A' *Kutyák*' száma most ujra nagyot nevedett *Ángliá*bann; és ha a' *Napkeleti Indiai Bramin*ékről (*Pogány Philosophusok*rol) valaha mondattathatott, hogy a' *Legyek*' számára ispotályokat tartanak; ugy *Ángliá*ról is el lehet mondani, hogy ő a' *Kutyák ispotály*a. „ . . . „ Ezen kutyák' számát, az emberek' népefségéből fel lehet vetni. A' lakosok'

számát ő (*Dent*) 10 Milliókra számlálja az országban. Kerekenn szollva minden Familiára 5 embert téven, az országban 2 Millió Familiát számlál. Ha fel-teszi, hogy minden Familiára csak egy Kutya esik: már 2 Millió a' Kutyak' száma. De ha fel-teszi továbbá, hogy a' Kutyákra vettendő *taxa* miatt, fele el-vefszenn a' Kutyáknak, még úgy is 1 Millió marad-meg, a' melyekre fejenként ha csak 2 *Schilling* és 6 *Pence* *taxa* vettetik is: 1 Millió 250 ezer Forint jövedelmet hajt-bé esztendő alatt a' Kints-tárnak. Ha fel-vefszük végre a' *taxa* miatt el-vefszendő 1 Millió Kuttyákat, és fel-teszük, hogy 1 Kutyanak tartása napjában csak 1 kis pénzbe kerüljön: ez is majd 10 Millió Forintokra megyen esztendő alatt, a' mennyibe mint-egy az ország-beli minden szegények' tartása kerül, és a' melly, az 1 Millió Kutyak' el-vefszése után, a' szegények' számára maradna. Egy bizonyos Nemes-ember, minden esztendőre 8 ezer, egy más esmét 4 ezer Forintot fizet, a' maga Vadász-Kutyájiért a' *Liszt-árulónak*. Egy bizonyos városban valami Vadász-Kutyák' tsordája egy éjjel meg-hálván, minden kenyér ezeknek számára vásároltatott-fel, úgy hogy más nap nem vólt kenyere az embereknek. &c. — A' *Dent* *projectoma* a' vólt utoljára, hogy minden kutyára fél Tallér portziót kell vetni. —

Pitt maga is úgy itélt, hogy jó a' *Dent* *projectoma*: csak hogy meg kell a' gazdagabb emberek' kutyájit a' szegényebbekétől különböztetni. Az elsőbektől 3, az utolsóktól pedig csak 1 *Schillinget* kell kívánni. —

Lechmere más-ként itélt. Ő azt mondotta, hogy leg jobb lesz 3 részre osztani a' kutyákat, u. m.: tsupa Gyönyörűsége; Vadászatra; és Házi-szükségre valókra. Első *classis*-belieknek tette a' sok ezer ől-beli kutyákat; és ezekre *projectálta* vettetni a' leg nagyobb portziót. — „Ő ugyan (mond *Lechmere*) tart attól erőssenn, hogy ezért a' *projectomért* sok ezer szép *Afszfonyok* meg fognak reá neheztelni — de — csak ugyan el nem halgattatható dolog az, hogy a' 6 lábnyi magofságú Inasok, melly gyakrann vezetgetnek egy elő-arafzotska kutyákat a' szabadlevégőre, csak hogy ezeknek az *Appetitusok* gerjesz-

tödgyék , a' mellyek az utánn othonn, valósággal annyi nyalánkságot is fel-falatoznak , a' mellyel ugyan egész Eklésiák' szegennyeit betsülletesenn jól lehetne tartani. — Utoljára úgy hagyatott helybe a' *Dent'* projectoma, a' mind *Pitt* meg-igazította. —

Az oltától fogva sok *Satyra* - irások olvástatnak az *Angliai* levelekbenn. A' kutyák közönségesenn, a' Frantziák ellen való háboruban, Öszfze-szövetkezteknek neveztetnek a' Közönséges levelekbenn, kik közzül a' háborunak folyása alatt sok ezerek kentelenek lesznek életeiket le-tenni. —

A' dolog az utánn Commissióra bizattatván , ez esmét azt a' projectomot adta, hogy minden külömb-ség nélkül 3 Schillinget kell minden kutyáért fizetni.

BCU Cluj Central University Library Cluj Frantzia Ország.

Frantzia országnak belső állapotját, most esmét egy hánykodó tengerhez kezdik hasonlítani az Irók. Ezek, valamint a' két Törvény-hozó Gyűléseket , úgy egész Frantzia országot, két egymás ellen dolgozó nágy pártokra oszttyák-fel. Az egyik párt' részefseinek neveznek, minden Monárchistákat, akar a' régi Királyság' akar pedig az első Constitutzió' baráttyai legyenek azok, és minden mérséklett Republikánusokat, a' kik már valaha egyszer a' tsendefséget és békeséget lábra-állva szeretnék szemlélni: a' másik pártot, ezenn Irók szerént, a' Respublika' Ország-lás-formának leg szorofsabb értelebenn vétetett baráttyai, a' kik mindenhez, a' mi ezzel akar mi távolról ellenkezik, meg-győzhetetlen türedelemmel viselteretnek teszik, a' millyenek a' Jákobinusok, 's-több e'-félék. Az embereknek erre a' két *classisára* lehet fel osztani egész Frantzia országhann, még az afzszonyokat és gyermekeket is. — Természet szerént való dolog tehát, hogy egy illyen országból, minden nap ezer féle egymással ellenkező hírek repüljenek széllyel a' világra. —

Leg terhesebb ezenn környülállások között a' Directorium' sorsa. A' Státus-székére meg-szűnés

nél'ül kénytelenítették közölni a' két pártok között a' végáít: pedig még azok is két felé húznak, a' kik huzzák ezenn szekeret. —

A' két Törvény-hozó gyűlésekben egy időtől fogva a' *Mérséklett párt* kezdett vólt a' győzedelmes lenni. Innenn lehet meg-magyarázni a' *Klúbok*' be-zárattatásaikat. Sokak a' *Mérséklett párt*' tagjai köz-zül, kemény beszédeket mondottak-el sok keményebb gondolkodásu Republikánusok ellen. *Freron*, mint Nemzeti Biztos, vagy 3-mad magával a' Déli Departamentomok-beli zenebonák' le-tsendesítésekre küldettévn, ezt az alatt itthonn az *Öt-százak*' gyűlésében, *Isnard*, a' *Rhodánusi-Jourdan*, 's-más mérséklett gondolkodásu Kép-viselők, tsupa *Roberspierre*' ideje-beli Terroristának erősitették lenni, u. m. a' ki a' magatársaival együtt, ezer féle kegyetlenségeket vinne véghez a' Déli Departamentomok-bann. —

Freron és a' társai, *Párisba* már visszfa érkeztek, és a' magok mentéséhez hozzá kezdettek. Az egyik közzüllök *Goupilleau*, így szollott Apr. 10-dikénn az *Öt-százak*' Tanácsában: — „*Freron*, *Giraud* és én, a' Déli tartományokba küldettettünk, hogy az ott puszító rendeletlenségeknek elejét vegyük. Szeren-tsések is vóltunk. Azonbann alig jött-meg azokra a' helységekre *Párisból* a' hír, hogy *Freron* előttetek keményen el-vádoltatott: a' bűnösök' tsordái, a' *Rojálisták*, 's-a' *Jésus*' és *Nap*' katonái, azonnal ujra hozzá kezdettek az öldökléshez. A' *Nép*'-Biztosfa *Valreas*, az *Abbée Maury* születése' földgyénn, ép-penn az ő *Installálásának* alkalmatósággával oltatott-ki gonosz módonn, a' *Pápával*-tartók által a' világbol. En azt kívánom, hogy a' *Déli* történeteket terjeszse egy *Commissió* ezenn gyűlés' elibe. Nagy ideje, hogy elejét vegyétek az e'-féle rendeletlenségeknek. &c.,, —

„Nékem nem tzélom (mond *Bentabole*) a' *Goupilleau*' szavait erősségekkel támogatni; mivel nem gondolok közöttünk senkit lenni, a' ki azokat ké-tségbe hozni bátorokdnék. Tsak azt jelentem, hogy hozzám is két betsülletes emberektől érkeztek leve-

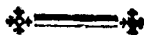

lek, a' kik hasonló dolgokat írnak. Ne tétovázzunk tovább; tsak agyan el kell egyszer kezdődni ennek a' viadalnak. Nem kell a' Commissiót a' tudósítás' meg-tételével késni hagyni. Ideje hogy öfzfje morzsoljuk azokat az embereket, a' kik tsak addig halasztották a' tudva lévő Déli tartományaink-beli öldökléseket meg-parantsolni, míg nekik tettzett halgatni., (Ezen szókkal a' Rhodánusi-Jourdánra, Isnárdra, 's-a' több Moderátusokra tzélozott Bentabole, a' kik a' Fréron' keménységei ellen nem rég erőfenn ki-keletenek vólt.) — Hofzfas lárma után meg-határozott, hogy a' Commissio terjefzfze a' Déli dolgokat két napok alatt a' Gyülés elibe. —

A' két nap igen sok lévén, más nap (Apr. 11-dikénn) ez a' vetélkedés esmét elő fordútt. A' Déli Patrioták' nevek alatt valami kérő levelek olvastattak fel az Öt-százak előtt, mellyekben sürgetve kívántatik, hogy a' Commissió' jelentése a' Déli dolgokrol, haladék nélkül olvastassék-fel, mint-hogy ez által egyszeriben fel fedeztetnének a' Jésus- és Nap-Társaságainak nevezetek alatt esmeretes Rojálístáknak kegyetlenségeik. — „Ha Monárchiai az országlás-forma (igy szólnak a' Déli Patrioták), úgy a' Republikánusoknak szükség el-enyészni: ha ellenben az Országlás forma Democraticai, úgy a' Rojálístáknak szükség örökre oda lenni a' Szabadság' földgyiről. Még is ezenn vidékekenn, a' rágalmazás, a' Hazafi-társaságok' meg-tiltása, és a' Szabadság' baráttyainak öldököltetése meg-engedtetett, hogy így a' Republika ki-oltódyék. Kép viselők, rántsátok-fel a' takarókat a' bünökről, &c., — Ennek a' kérő levélnek a' végénn, tsak az aloll-irtak nevei 8 leveleket foglaltak-el. —

A' 12-dik Aprilisi ülésbenn jelentést tett Thibeau a' Commissió' nevébenn, hogy ez, a' tölle kívántatott jelentéssel kéntelen késni, mivel némelly szükséges tudósítások még nem érkeztek-el. — Bentabole azt mondotta, hogy, ha úgy vagyon a' dolog, küldgyön a' Tanáts egy Követet a' Directoriumhoz, és adassa tudtára, hogy legyen jó vigyázzal, mert veszedelmesek a' környulállások. —

„Én éppen most vettem a' Déli vidékekről egy tso-
mó levelet (fel-kiált *Lesage*) és úgy itelek, hogy
ez a' Commiszió' elibe való! „ — Ezt némellyek le-
katzagták — mások fel-kiáltották, hogy: küld a' Di-
rectoriumhoz! — Mások esmét: küld a' Commiszióhoz!
— Kiá:toztak az utánn, *Jourdán, Isnard, Treilhard* és má-
sok, eleget: de ki hordaná mind ezeket elő. — Isnard
esmét az oráló-fzékbe szaladt: de a' nagy lárma miatt
egy szava se hallott. Le-fzállott nagy méreggel, és
az öklivel fenyegetődzött sokak ellen. — A' Prases
fel-tette a' főre valót, mint arra rendeltetve lévő
jellel azt jelentvén, hogy tsendesedgyék a' lárma, mert
a' köz jó veszedelemben vagon! Lett is egy
kis tsendefség. De meg-láttván némellyek, hogy
Jourdán az oráló fzékbén vagon, és beszélni
akar — erre olyan lárma támad egyszeribenn,
a' milyen még addig nem volt. *Jourdán* kér-
ni kezdi a' Kép-viselőket, hogy legyenek an-
nyi jó akarattal hozzá; hogy engedgyék beszél-
leni. De még mérgeőbb lett a' lárma. *Jourdán*
kéttségbe-esőhöz hasonló-képpen, szemeit az égre
emelve, a' haját tépve, le-fzál-kiáltani kezdi orditva,
hogy támadó félbenn vagon a' Hazafi-had! — né-
mellyek mondgyák; hogy árestomba kell vinni az il-
lyen embert! — Az alatt a' Prases mind várta bé-
fedett fővel a' tsendefséget. — Egyszer; kiáltás hallik
hogy verekedés van. A' Kép-viselők a' tsatázó piázt
felé kezdenek tojulni — láttják, hogy *Jourdán* a'
gallerába akadott *Talótnak*, 's-másoknak. *Lesage*, a'
képiből ki-kelve és el-sárgulva mások által vezetete-
tett vízfza az ülö-hellyire. — Végezetre a' tsendefség
helyre álván, a' Prases így beszélt: — „Mind azok-
nak, a' kik a' tanátskozást, akar zugás, akar az
ő botránkoztató tépelődések által meg-zavarták,
eszekbe juttatom, hogy ezenn Gyűlésbenn, csak az
értelemnek, tsendefségnek, és a' hideg vérrel való ve-
télkedésnek, kell a' Kormányozóknak lenni. Elég
vér folyt már a' Republikábann! még többnek ki-
ontódására akartok-e' a' ti egymás-közt való meg-
hasonlasotok által alkalmatofságot szolgáltatni? Ezenn
törvény-hozásnak helyjét, viáskodásnak helyévé

akarjátok-e' helyheztenni? &c. — Utoljára tsak a' lett a' határozás, hogy a' Directoriumhoz kell izenni, és reá bizni, hogy vigyázzon, és vegye elejt a' veszedelemnek. —

A' Directorium mind a' Déli Departamentomokhoz, mind pedig a' Párisi néphez egy-egy Hirdetést intézvé, inti az embereket, hogy magokat az ingerlők által meg-tsalattatni ne engedgyék, 's-több e'félék.

A' 15-dik Áprilisi ülésbenn arról panaszolt *Talot*, hogy a' Journálisták írni mérészik, hogy a' Törvény-hozók' Tanátsábann *poszódás* történt legyen. — „De az igaz is! (fel-kiáltottak mások) Igen, felel *Talot*, de még az utzánn is ilyen kiáltással árulnak némellyek egy irást: *A' Tanáts-beli nagy viadal' nagy környülállásainak le-írása!* Meg-engedhetitek-e' ti azt, hogy a' Pitt' zsoldos Journálistái, így tsufolkodgyanak veletek! &c. „ — *Tallien* is fel-költ a' Párisi Journálisták ellen, és ő is *Anglia'* zsoldosainak nevezett némellyeket közzüllök. &c.

E l e g y e s J e g y z é s e k.

Az Oroszok és Svédok között kezdődő hadi kérézületek' okárol, még most bizonyosonn semmit nem irhatunk. — A' Coppenhágából Ápr. 12-dikénn indúlt levelekből azonban azt lehet olvasni, hogy a' Stockholmbol oda által futott elő-hírek szerént, az Orosz Tsáfzárné ezekre a' 3 puoktumokra kívánt volna a' Svéd Kabinéttol egyenes váloft, u. m: — 1) Akar-e' a' Frantziákkal eddig tartott Szövetségéről le-mondani? — 2) Akarja-e' visszsa venni a' Frantzia Respublikának meg-esmeréséről tett ígérését? — 3) Haza akarja-e' haladék nélkül *Stolkholmbol* küldeni az ott lako Frantzia Ministert, vagy nem akarja? — Ha a' Svéd Udvar' felelete ezen kérdésekre, kedvező nem találna lenni, meg vólt a' *Stockholmbann* lévő Orosz Követnek *Budbergnek* parantsolve, hogy hirdessen hadat *Svétzia* ellen., — Ez eddig *Koppenhágái* tudositás. A' későbbi *Stockholmi* levelek szerént, az Udvar' felelete ezen 3 kérdésekre, nem vólt az Orosz Tsáfzárné kívánságával meg-egyező: mellyhez-

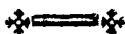
képpelt mindgyár|minden Svéd kikötő-helyekhez sebességgel indultak Stockholmból olyan rendeléssel, hogy az orosz partok felé sohonnan ne induljon egy Svéd hajó is. — Az óta már az orosz hajós sereg is, a' melly eddig az Anglus partoknál feküdt, egy Anglus hajós sereggel egyesülve, a' Svéd és orosz közös tengerre bé-evezett.

Az Anglusok és Frantziák között Winkham és Barthelémy által el-kezdetett békeséges Trakta, még nem szakadott egészfenn félbe, mint-hogy a' Londoni Udvar válaszolt indított vizsgálata Apr. 10-dikénn a' Directorium' jelentésére. Ettől sok függ. — Várjuk-el mitsoda változtatást teszen ezenn jelentésre a' Frantzia Directorium a' maga hangjábann.

B é t s.

Directorialis Minister és Fő Präses Graf Collowrath Leopold Ur ő Exc.ája, a' Gr. Hacsfeld' halálatol fogva ürehsenn lévő Dirigens Státus-Ministerségre lépven, az Udvari Szamnévő Hivatalnak eddig volt Präsesse Gr. Lasanfszky Procop Ur ő Exc. rendeltetett helyébe, és holnap fog installáltatódni. — Ugyan a' Directoriumnál lévő Cancellarius Graf Rottenhan Ur ő Exc.ja, Státus-Ministerré lett. — Az ezenn lépésekkel meg-ürehsedő Vice-Cancellariuságra B. Vandermark Ur mondatik resolváltatottnak lenni.

A' Bétsi Udvari Ujjságbann az a' Hirdetés olvastatik: hogy a' tavaly ki-hirdettetett 6 Millió Költsönnel özfizze foglaltatva lévő Jutalom-lotteriai számvonások, a' jövő Junius' 15-dikénn, Udvar Tanácsos B. Doblhof-Dier', és a' nevezetesebb részesek', u. m: Arnsteiner, Steiner, Schlofser, Brentani-Cimaroli, 's-a' Smittmer atyafiai' jelen-létekbenn, tsalkatlatlanul el fognak kezdődni. — Egyízersmind jelentetik, hogy a' kiknek tettzik, még a' folyó Május' utolsó napjáig, ezen Lotteria formájú költsönnek még egy kitsiny, hátra lévő részére, 1000 — 500 — és 250 forintnyi summákat, tehetnek-bé. — (Érről a' dologrol a' tavalyi XV-dik darab Merkurbann, 's-több következők-benn, bővönn irtunk volt.)

E r d é l y.

Kolozvárról Apr. 18-dikán: — „

„Tegnap esék-meg itt Néh. L. B. N. Váradí Intzédi Mihály Ur ó Nagyságának temetési cerimóniája a' b. Farkas Utzai nagy Templombann sok nagy fő rendü Méltóságoknak és igen számos gyülekezetnek tisztetség-tételek által, a' ki egy szelid, igaz, és Keresztény Uri Hazafiú vala, két Halotti prédikázióknak el-mondásával. Az első Predikátor vólt T. T. Idösb Intze Sámuel Ur a' Kolozvári Réf. nagy Ekklesia' egyik nagy érdemü és igen Kedves Lelki Tanítója, a' ki is vévén tanításának fundamentomául azon Sz. Írás-béli helyet, melly vagon Nébem. XII. 14, és 31. az igaz Keresztény Hazafiúnak Charactereit szokott elmélsége szereznt a' mostani idökhöz és világhoz alkalmaztatva, olly elevenen le-írta, hogy a' Tanítását gyönyöröség és közönséges meg-elégedés nélkül nem lehetett halgatni, bár mindnyájunkbann lenne foganatya ezen Tanításnak. A' második Predikátor vólt T. T. Betlendi János Ur, a' Zilabi népes Ekklesiának Érdemes és Kedves L. Páfztora, a' ki Tanításának fundamentomává tette, 4. Moses

12. 3. —

Ugyan a' fenn említett T. T. Idösb Intze Sámuel Ur egyik az, a' ki a' közelébb múlt Apr. 20 dik napján tartatott Erdélyi Mélt. Fő Confistoriumbann közönséges meg-egyezésből az üresen lévő Gen. Notáriusi hivatalra candidáltatott ezen több Candidatus Tisz. Urakkal együtt. u. m: T. T. Szatbmári P. Mihály Kolozvári Theol. Professzor; T. T. Méhes György Kolozvári Philos. Prof; T. T. Fartzádi Gabor az Enyedi Tractus Érdemes Esperestye; és T. T. Bodola János N. Enyedi Theol. Prof — Urakkal együtt.,,